

**ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЗАКЛАД
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ДИПЛОМАТИЧНА АКАДЕМІЯ
УКРАЇНИ ІМЕНІ ГЕННАДІЯ УДОВЕНКА
ПРИ МІНІСТЕРСТВІ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ**

**СПЕЦІАЛЬНА ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації посадових осіб
дипломатичної служби з політичних питань**

Шифр програми: СП/2026/003

Рік запровадження програми: 2026

ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

1. Загальна інформація	
Назва програми	Підвищення кваліфікації посадових осіб дипломатичної служби з політичних питань
Шифр програми	СП/2026/003
Тип програми за змістом	Спеціальна професійна програма підвищення кваліфікації
Відомості про акредитацію для загальної професійної (сертифікатної) програми	
Форми навчання	онлайн/офлайн (очна)
Цільова група	посадові особи дипломатичної служби, які проходять стажування в рамках ротації на дипломатичні посади в ЗДУ
Передумови навчання за програмою	рішення МЗС України про направлення на стажування в рамках ротації на дипломатичні посади в ЗДУ
Найменування замовника освітніх послуг у сфері професійного навчання за програмою	Міністерство закордонних справ України
Найменування партнера (партнерів) програми	
Обсяг програми	2 кредити ЄКТС
Тривалість програми та організація навчання	15 днів протягом 3 тижнів
Мова(и) викладання	Українська, англійська
Напрямок(и) підвищення кваліфікації, який (які) охоплює програма	політичний напрямок
Перелік професійних компетентностей, на підвищення рівня яких спрямовано програму	знання особливостей діяльності органів дипломатичної служби; законодавства, пов'язаного із завданнями та змістом роботи; засад публічної (державної) політики, теорії та методології структурування проблем міжнародної політики, моніторингу та оцінки двосторонніх та багатосторонніх відносин, визначення інструментів та шляхів їх розвитку
Укладач(і) програми	Шовкопляс О.В. (завідувач Центру професійної підготовки Дипломатичної академії України); Піддубняк Ю.В. (начальник відділу професійного навчання Дипломатичної академії України); Представник ПД – як консультант під час складання програми. Представник ДМП – як консультант під час складання програми.
2. Загальна мета	
Підвищення рівня професійних компетентностей посадових осіб дипломатичної служби для роботи в ЗДУ	

3. Очікувані результати навчання	
За результатами навчання слухачі повинні демонструвати:	
знання	<ul style="list-style-type: none"> – знання спеціального законодавства, пов'язаного із завданнями та змістом роботи; – знання зовнішньополітичного курсу України, стану і тенденцій розвитку підходів до двосторонніх відносин з державою акредитації; – знання способів прийняття та впровадження зовнішньополітичних рішень, методів і засобів дипломатичної діяльності; – знання особливостей діяльності органів дипломатичної служби; – знання форм і засобів дипломатичної комунікації та протокольного забезпечення дипломатичної діяльності; – знання засад публічної (державної) політики, теорії та методології структурування проблем політики, формулювання та рекомендування інструментів (альтернатив) політики, моніторингу та оцінки політики; – знання та розуміння політичного устрою, історії, культурних та національних традицій країни акредитації.
уміння	<ul style="list-style-type: none"> – уміння налагоджувати та розвивати ефективні командні відносини задля досягнення спільних цілей з колегами всередині державного органу, а також міжвідомчу взаємодію; – уміння швидко аналізувати інформацію, вміти готувати інформаційні звіти, ефективно реагувати на політичну ситуацію в світі; – уміння ефективно доносити інформацію, відстоювати інтереси України, погоджувати позиції та виробляти консенсусні рішення; – здатність вибудовувати, підтримувати та розвивати ефективні партнерські відносини.
навички	<ul style="list-style-type: none"> – здатність швидко та легко адаптуватися до нових умов, виробляти продуктивні форми взаємодії та інтегрувати корисний досвід в умовах змін. – здатність виявляти та досліджувати складові ситуацій, робити логічні, обґрунтовані висновки та приймати рішення.
4. Викладання та навчання (методи навчання, форми проведення навчальних занять)	
Навчання за очною формою здійснюється у формі інтерактивних аудиторних занять та самостійної роботи (опрацювання частини навчального матеріалу, обов'язкової літератури, інформаційних та інших матеріалів). Під час аудиторних занять використовуються різні методи навчання: лекція- презентація, групова дискусія, аналіз ситуацій (case-study), виконання творчого завдання, застосовується індивідуальна та групова робота учасників професійного навчання.	
5. Ресурсне забезпечення дистанційного навчання	
Назви вебплатформи, вебсайту, електронної системи навчання, через які здійснюватиметься дистанційне навчання із зазначенням посилання (вебадреси)	–
Назва дистанційного етапу/модуля	–

6. Оцінювання і форми поточного, підсумкового контролю	
Складові оцінювання та їх питома вага у підсумковій оцінці (%)	Відвідування занять – 60% Підсумковий контроль – 40% Документ про підвищення кваліфікації видається за умови отримання учасником професійного навчання не менше ніж 75% від загальної суми складових оцінювання результатів навчання, обрахованих із урахуванням питомої ваги кожної із них та за умови успішного проходження підсумкового контролю.
Форма та періодичність поточного контролю	Поточний контроль проводиться під час занять у рамках реалізації навчальних тем програми і може передбачати опитування, виступи на практичних заняттях, перевірку результатів виконання практичних завдань, самостійної роботи, опрацювання нормативно-правових актів.
Форма підсумкового контролю	комп'ютерне тестування

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

Етап навчання (сесія)	Назва теми	Кількість годин				
		загальна кількість годин / кредитів ЄКТС	у тому числі:			
			аудиторні заняття	дистанційні заняття	навчальні візити	самостійна робота слухачів
1	2	3	4	5	6	7
Сесія 1	Тема 1. Пріоритети та завдання зовнішньої політики України	6	4			2
	Тема 2. Тенденції сучасної світової політики	6	6			
	Тема 3. Використання міжнародно-правових механізмів для забезпечення здійснення суверенітету та відновлення територіальної цілісності України	6	4			2

	Тема 4. Співпраця України з ЄС у сфері енергетики	6	4			2
	Тема 5. Культурна дипломатія	6	6			
Сесія 2	Тема 6. Аналітична робота	6	6			
	Тема 7. Безпека в ЗДУ	6	6			
	Тема 8. Дипломатичний протокол та етикет	6	6			
	Тема 9. Стратегічні комунікації в умовах війни	6	6			
	Тема 10. Психологічне розвантаження в умовах війни	5	5			
Сесія 3	Підсумковий контроль результатів навчання	1	1			
РАЗОМ		60	56			4

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. Пріоритети та завдання зовнішньої політики України.

Відновлення всеохоплюючого, справедливого і сталого миру і територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаного державного кордону, включно з територіальним морем. Притягнення РФ до міжнародно-правової відповідальності. Формування безпечного середовища дипломатичними засобами. Набуття повноправного членства в ЄС і НАТО. Підтримка українців за кордоном, їх залучення до державотворчих, соціальних, економічних проектів.

Протидія агресії РФ політико-дипломатичними засобами. Зовнішньополітична діяльність у відповідь на збройну агресію РФ. Європейська та євроатлантична інтеграція. Розбудова двосторонніх відносин. Багатостороннє співробітництво (глобальний та регіональний виміри). Захист прав та інтересів громадян і юридичних осіб України за кордоном. Відносини із закордонними українцями.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція-презентація, групова дискусія, аналіз ситуацій (case-study), виконання творчого завдання; індивідуальна та групова робота учасників професійного навчання.

Перелік питань, які виносяться на самостійну роботу учасників професійного навчання (за потреби): Стратегія зовнішньополітичної діяльності України, затверджена Указом Президента України 26 серпня 2021 року № 448/2021.

Тема 2. Тенденції сучасної світової політики.

Особливості розвитку та сучасні тенденції міжнародних відносин. Аналіз сучасного світового процесу. Отримання цілісного розуміння ролі різних політичних акторів у світі та зміни в системі глобального балансу сил. Міжнародні та регіональні організації та їхня роль у стабілізації або дестабілізації регіонів. Російська агресивна війна проти України: геополітичні наслідки та роль міжнародної спільноти. Конфлікти на Близькому Сході. Торговельна війна між США та Китаєм. Геополітика енергетичних ресурсів. Роль енергетики в конфліктах та міжнародних угодах. Паризька угода та інші міжнародні екологічні домовленості.

Політика країн щодо мігрантів та біженців: безпекові та гуманітарні аспекти. Міжнародна співпраця у сфері охорони здоров'я. Можливі варіанти розвитку багатопольярного світу. Виклики глобалізації та нові конфлікти.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція-презентація, групова дискусія; індивідуальна та групова робота учасників професійного навчання.

Тема 3. Використання міжнародно-правових механізмів для забезпечення здійснення суверенітету та відновлення територіальної цілісності України.

Значення територіальної цілісності для держави. Міжнародно-правові механізми забезпечення територіальної цілісності. Політичні методи відновлення територіальної цілісності. Військові аспекти забезпечення здійснення суверенітету та відновлення територіальної цілісності України. Мирні угоди та економічна підтримка країн-партнерів. Деокупація та реінтеграція тимчасово окупованої території України. Відбудова економіки та інфраструктури.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція-презентація, групова дискусія.

Перелік питань, які виносяться на самостійну роботу учасників професійного навчання (за потреби): Стратегія деокупації та реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, затверджена Указом Президента України 24 березня 2021 року № 117/2021.

Тема 4. Співпраця України з ЄС у сфері енергетики.

Характеристика енергетичного сектору України та перспективи його розвитку. Сучасний стан енергетичної співпраці між ЄС та Україною. Угоди та ініціативи у сфері енергетики (Енергетичне співтовариство, інтеграція до ENTSO-E). Спільні проєкти у сфері газу, електроенергії та відновлюваних джерел енергії. Інвестиції ЄС в енергетику України.

Основні інвестиційні програми та фінансові інструменти. Роль Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) та інших європейських фінансових установ. Вплив війни Росії проти України на енергетичну співпрацю. Перехід до альтернативних шляхів постачання енергії. Відновлення та модернізація української енергетичної інфраструктури. Майбутні перспективи співпраці ЄС та України в енергетичній сфері. Можливості для розвитку відновлюваних джерел енергії. Роль України у забезпеченні ЄС "зеленою" енергією.

Енергетична стратегія ЄС. Основні цілі енергетичної політики ЄС: декарбонізація, енергетична безпека, інновації. Європейський зелений курс та його вплив на розвиток енергетики. Енергетична безпека ЄС. Енергетичний ринок ЄС.

Інтеграція енергетичних ринків ЄС: спільні енергетичні проєкти та політика. Вплив національних енергетичних політик на спільний ринок. Стратегічна роль України як транзитної держави для газу. Участь України в європейських енергетичних ініціативах.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція-презентація, групова дискусія, аналіз ситуацій (case-study), виконання творчого завдання; індивідуальна та групова робота учасників професійного

навчання.

Тема 5. Культурна дипломатія.

Що таке культурна дипломатія. Місія Українського інституту. Стратегічні цілі Українського інституту. Чим займається Український інститут. Географія діяльності Українського інституту та етапність її розширення. Підсумки роботи Українського інституту. Подальші плани Українського інституту.

Формування позитивного іміджу держави. Організація культурних заходів, виставок, концертів. Використання сучасних цифрових платформ для популяризації культури. Приклади успішної культурної дипломатії. Перспективи співпраці між країнами через культурні програми.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція-презентація, групова дискусія, аналіз ситуацій (case-study), виконання творчого завдання; індивідуальна та групова робота учасників професійного навчання.

Тема 6. Аналітична робота.

Аналіз як інструмент. Процес прийняття рішень. Визначення цілей і завдань аналізу. Джерела структурованої інформації. Генерування опцій. Критерії оцінки опцій і прийняття рішення. Використання SWOT-аналізу для оцінки сильних та слабких сторін об'єктів дослідження. Як ефективно презентувати аналітичні результати: звіти, презентації, візуалізація даних. Імплементация — алгоритм дій. Цикл імплементации рішень.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція-презентація, групова дискусія, аналіз ситуацій (case-study), виконання творчого завдання; індивідуальна та групова робота учасників професійного навчання.

Тема 7. Безпека в ЗДУ.

Положення про закордонні дипломатичні установи України, затверджене Указом Президента України від 15 березня 2021 року № 99/2021.

Роль безпеки у функціонуванні закордонних дипломатичних установ. Класифікація загроз безпеці ЗДУ. Система захисту дипломатичних установ. Безпека дипломатичного персоналу. Кібербезпека в дипломатичних установах. Дипломатична пошта. Встановлення правил роботи з конфіденційною інформацією. Плани дій у надзвичайних ситуаціях. Протоколи евакуації дипломатичного персоналу у разі нападу або стихійних лих. Дипломатичний захист громадян України за кордоном. Вплив локальних конфліктів та політичної нестабільності на діяльність дипломатичних установ.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція-презентація.

Тема 8. Дипломатичний протокол та етикет.

Значення дипломатичного протоколу для міжнародних відносин і взаємодії між державами. Основні принципи дипломатичного протоколу. Елементи дипломатичного протоколу. Нормативно-правові засади дипломатичного протоколу. Дипломатичні представництва та дипломатичний корпус. Привілеї та імунітети дипломатичного персоналу. Важливість етикету для дипломатів. Порядок і організація дипломатичних прийомів. Протокольні правила під час переговорів. Міжкультурні аспекти дипломатичного етикету. Нові правила дипломатичного етикету в умовах використання сучасних комунікаційних технологій (електронні переговори, онлайн-конференції).

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють

розкрити зміст теми: лекція-презентація, групова дискусія, аналіз ситуацій (case-study), виконання творчого завдання.

Тема 9. Стратегічні комунікації в умовах війни.

Поняття стратегічних комунікацій та їх значення для дипломатів під час війни. Відповідальність дипломатів за управління інформаційними потоками та вплив на міжнародну думку. Комунікаційні виклики під час війни.

Побудова міжнародної підтримки та коаліцій. Використання стратегічних комунікацій для зміцнення відносин з союзниками. Способи мобілізації міжнародної спільноти на підтримку національних інтересів.

Протидія дезінформації та ворожій пропаганді. Стратегії виявлення та спростування фейкових новин. Співпраця з міжнародними медіа та організаціями для боротьби з інформаційними атаками. Засоби масової інформації як інструмент публічної дипломатії. Організація пресконференцій, інтерв'ю та медіа-виступів для дипломатів.

Публічна дипломатія в умовах війни. Стратегії впливу на громадську думку за кордоном через культурні, освітні та інші гуманітарні проекти. Дотримання міжнародних норм та етичних стандартів під час поширення інформації. Важливість прозорості та достовірності в умовах інформаційної війни.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція-презентація, групова дискусія, аналіз ситуацій (case-study), виконання творчого завдання; індивідуальна та групова робота учасників професійного навчання.

Тема 10. Психологічне розвантаження в умовах війни.

Поняття психологічного розвантаження та його важливість під час війни. Вплив війни на психоемоційний стан людей. Тривожність, стрес, посттравматичний стресовий розлад (ПТСР). Вплив бойових дій на психіку військових і цивільних осіб.

Основні методи психологічного розвантаження. Роль психологічної допомоги в умовах війни. Важливість надання професійної психологічної допомоги в кризових ситуаціях. Роль суспільних і державних ініціатив. Програми психологічної підтримки на рівні держави та громадських організацій. Психологічні центри допомоги для постраждалих від війни. Необхідність довгострокових психологічних програм для відновлення суспільства.

Форма проведення навчальних занять та методи навчання, які дозволяють розкрити зміст теми: лекція-презентація, виконання творчого завдання.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Документ про підвищення кваліфікації видається за умови отримання учасником професійного навчання не менше ніж 75 % від загальної суми складових оцінювання результатів навчання (відвідування занять - 60 %; підсумковий контроль у формі комп'ютерного тестування - 40 %), обрахованих із урахуванням питомої ваги кожної із них та за умови успішного проходження підсумкового контролю.

Поточний контроль проводиться під час занять у рамках реалізації навчальних тем програми і може передбачати опитування, виступи на практичних заняттях, перевірку результатів виконання практичних завдань, самостійної роботи, опрацювання нормативно - правових актів.

ЛІТЕРАТУРА, ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ, ОBOB'ЯЗКОВІ ДЛЯ

ОПРАЦЮВАННЯ

1. Закон України «Про ратифікацію Віденської конвенції про дипломатичні зносини» від 21 квітня 1964 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/199a-06#Text>
2. Закон України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року № 889–VIII (у редакції від 24 січня 2026 року, підстава – 4603–IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
3. Закон України «Про дипломатичну службу» від 7 червня 2018 року № 2449–VIII (у редакції від 15 листопада 2024 року, підстава – 4017–IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19#Text>
4. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96–ВР (у редакції від 1 січня 2020 року, підстава – 27–IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Національна економічна стратегія на період до 2030 року (із змінами), затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2021 року № 179 (у редакції від 6 січня 2026 року, підстава – 1796-2025–п). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%BF#Text>
6. Указ Президента України «Про перелік дипломатичних посад, приписаних до дипломатичних рангів» від 20 грудня 2018 року № 434/2018 (у редакції від 24 грудня 2025 року, підстава – 973–2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/434/2018#Text>
7. Протокол про вступ України до Світової організації торгівлі від 5 лютого 2008 року (набрання чинності – 16 травня 2008 року, підстава — v1066321-08). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_049#Text
8. Стратегія деокупації та реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, затверджена Указом Президента України від 24 березня 2021 року № 117/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/117/2021#Text>
9. Стратегія економічної безпеки України на період до 2025 року, затверджена Указом Президента України від 11 серпня 2021 року № 347/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0048525-21#Text>
10. Стратегія зовнішньополітичної діяльності України, затверджена Указом Президента України від 26 серпня 2021 року № 448/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/2021#Text>
11. Стратегія розвитку оборонно-промислового комплексу, затверджена Указом Президента України від 20 серпня 2021 року № 372/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/372/2021#Text>
12. Гуржія О.І., Реєнта О.П. У лабіринтах української дипломатії. Від князівської доби до початку ХХ століття. 2024. С. 352
13. Зленко А. М. Дипломатія і політика. Україна в процесі динамічних геополітичних змін. 2021
14. Кіссінджер Г. Дипломатія. 2020. 864 с.
15. McKercher B. J. C. The Routledge Handbook of Diplomacy and Statecraft. 2022
16. Snow N., Cull N. J. Routledge Handbook of Public Diplomacy. 2020
17. Hill F. There Is Nothing for You Here: Finding Opportunity in the Twenty-First Century. 2021
18. Офіційний сайт «Європейська правда». URL: <https://www.euointegration.com.ua/>
19. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
20. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua>
21. Офіційний сайт Кримської платформи. URL: <https://www.geostrategy.org.ua/>
22. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ (МЗС) України. URL: <https://www.mfa.gov.ua>

23. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <https://www.niss.gov.ua>
24. Офіційний сайт Ради зовнішньої політики «Українська призма». URL: <https://www.prismua.org/>
25. Офіційний сайт Центру «Нова Європа». URL: <https://www.neweurope.org.ua/>
26. Офіційний сайт BlackSeaNews. URL: <https://www.blackseanews.net/>
27. Офіційний сайт United Nations. URL: <https://www.un.org>
28. Україна дипломатична. Випуск XXV. 2024. URL: <http://ud.gdip.com.ua/>